

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

בפני כב' השופט הבכיר זיאד הווארי – אב"ד
כב' השופטת אסתר הלמן
כב' השופט שאהר אטרש

המערערים: 1. ג. ג. (קטינה)
2. א. ג. (קטינה)
3. א. צ. (קטין)
באמצעות אמם ואפוטרופסית הטבעית:
4. ש. ג.
ע"י ב"כ עו"ד ציפי פיק ועו"ד ג'רמי שטרן

נגד
המשיב: מ. ג.
ע"י ב"כ עו"ד רפי שדמי

פסק דין

השופטת אסתר הלמן:

מבוא

בפנינו ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בנצרת, אשר ניתן על ידי סגן הנשיא - כב' השופט אסף זגורי, בעניין תביעה למזונות הילדים בתמ"ש 35921-05-13, (להלן: "פסק הדין").

הרקע העובדתי בתמצית

1. המערערת 4, הגב' ש. ג. (להלן: "המערערת" או "האם") והמשיב, מר מ. ג. (להלן: "המשיב" או "האב") הינם יהודים, אשר נישאו זה לזה כדמו"י בארה"ב באוקטובר 1995. לבני הזוג נולדו שלושה ילדים (המערערים 1 - 3): י. ג., כבת 17.5 שנים בעת מתן פסק הדין (מאז בגרה), א. ג., כבת 12.5 שנים בעת מתן פסק הדין, ו א. צ., כבן 11.5 שנים בעת מתן פסק הדין (להלן: "הילדים").

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

- 1 .2 בשנת 2003 עלו הצדדים ארצה והשתקעו בבית רחב ידיים בצפון הארץ (להלן: "הבית").
2 יוער כי על הבית לא רובצת כל משכנתא ורשומה לגביו הערת אזהרה על שם האב בלבד.
3 שווי הבית לפי הערכת השמאי הינו כ- 3,500,000 ₪.
4
- 5 .3 האב אינו עובד מיום עלייתם של בני הזוג ארצה. למעשה, בני המשפחה חיו ועודם חיים
6 מכספים שצבר האב במסגרת עיסוקיו בעבר בארה"ב. בית המשפט קמא קבע בפסק דינו כי
7 היקף נכסיו וממונו של האב נשאר לוט בערפל.
8
- 9 .4 עד לפרידתם של בני הזוג, האם לא עבדה כלל. לאחר פרידת בני הזוג, עבדה האם משך
10 תקופה מסויימת והשתכרה סך של כ- 7,000 ₪ נטו בממוצע לחודש. אלא- שהאם פוטר
11 מעבודתה זו.
12
- 13 .5 יתר ההליכים המשפטיים המתנהלים בין בני הזוג, למעט תביעת מזונות הילדים נשוא
14 הערעור דנן, ולרבות תביעות הרכוש והמשמורת, מתנהלים בבית הדין הרבני האזורי (להלן:
15 "בית הדין הרבני"). יודגש כי הליכי חלוקת הרכוש ואיזון המשאבים המתנהלים בבית הדין
16 הרבני רחוקים מלהסתיים.
17
- 18 .6 בית הדין הרבני קיבל, במסגרת ההליכים שבפניו, החלטה לפיה חוייבה האם לעזוב את
19 הבית. בהתאם להחלטה זו, האב נותר להתגורר בבית אך חוייב לשלם לאם דמי שימוש
20 חודשיים בסך של 4,625 ₪ בחודש (המהווים לפי הערכת שמאי מחצית משווי השימוש
21 בבית, המוערך בסך של- 9,250 ₪).
22
- 23 .7 האם מתגוררת בדירה שכורה ומשלמת דמי שכירות חודשיים בסך של 3,800 ₪ לחודש.
24
- 25 .8 כן יצויין, כי חלוקת זמני השהייה של הילדים עם הוריהם הינה שוויונית, בבחינת משמורת
26 משותפת. בית המשפט קמא העריך כי חלוקה זו התקפה מיום הפרידה תמשך גם בעתיד,
27 נוכח הסמיכות הגיאוגרפית בין מגורי ההורים.
28

ההליך בערכאה הדיונית

- 29
- 30
- 31 .9 במסגרת ההליך בערכאה הדיונית עתרה המערערת לחייב את המשיב בתשלום מזונות
32 קבועים בסך של כ- 29,000 ₪ בחודש, אשר לטענתה, יאפשרו לילדים רמת חיים גבוהה
33 התואמת את רמת חייהם עובר לפירוד. מנגד, האב סרב לתשלום הסך הנתבע לנוכח חלוקת
34 הזמן השוויונית עם הילדים, בהינתן שלטענתו המדובר בילדים שהורגלו לרמת חיים צנועה

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

- 1 ולא ראוותנית ובראי הטענה כי מצבם הכלכלי של הצדדים דומה. משכך נטען על ידו כי אין
2 להשית עליו מזונות כלל. לחלופין, הציע האב לשלם לאם עבור שלושת הילדים דמי מזונות
3 אשר לא יעלו על סך של 4,000 ₪ בחודש.
4
- 5 **10.** ביום 9.7.13 ניתנה על ידי בית משפט קמא החלטה בעניין המזונות הזמניים (להלן:
6 "ההחלטה"), שאלה עיקריה:
7
- 8 **א.** בגדרי ההחלטה הועמדו צרכי הילדים בגין כלכלה, הגיינה, ביגוד, הנעלה, דמי כיס,
9 מסעדות, בילוי ופנאי (ללא מדור, הוצאות החזקת המדור, חינוך, חוגים וצרכים
10 מיוחדים) על סך של 2500 ₪ כל אחד. בנוסף צויין, הצריכה השוטפת של המשפחה
11 בעת חייהם המשותפים עמדה על סך של כ- 40,000 ₪ בחודש וצרכי הילדים נאמדים
12 לכל הפחות בסך של- 12,000 ₪ (ראו: ס' 47 – 50 להחלטה).
13
- 14 **ב.** כן נקבע בהחלטה, כי בהיות שני ההורים יהודים הרי שעל חבותו של המשיב בתשלום
15 מזונות חל הדין האישי (מכוח הוראת סעיף 3(א) לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות),
16 התשי"ט – 1959). בהתחשב במשמורת המשותפת של ההורים ובהתחשב בעובדה
17 שהקטינה י. ג. הינה מעל גיל 15 והחיוב לגביה הינו כולו מדין צדקה וחל על שני
18 ההורים בהתאם להכנסותיהם הפנויות ואילו הקטינים א.ג. וא. צ., הינם מתחת לגיל
19 15 ולגביהם חב האב חבות מוחלטת במזונותיהם (ראו: ס' 51 - 53 להחלטה), יופחת
20 סך השווה לשיעור של 30% מצרכי הילדים הנזכרים לעיל מחיוב האב, ודמי המזונות
21 הזמניים יעמדו על סך של 5,250 ₪ בחודש בלבד (ללא מדור, החזקת המדור והוצאות
22 מיוחדות) (ראו: ס' 64 להחלטה). לסכום זה התווסף חיוב להשתתף במדור הילדים
23 והחזקתו, בסך 2,300 ₪ בחודש.
24
- 25 **ג.** לסיכום, חויב האב במסגרת החלטה למזונות ומדור זמניים בסך חודשי של 7,550 ₪
26 ובנוסף בכל הוצאות החינוך של הילדים במישורין לגורמי החינוך ובכלל זה, חוגים,
27 קייטנות ומחנות קיץ. (ראו: ס' 67 להחלטה, ס' 9 לפסק הדין). כל זאת, בנוסף על
28 קצבת הילדים, לגביה הוחלט כי תשולם כולה לידי האם.
29
- 30 נתונים אלה נקבעו, כמובן, על סמך הראיות הלכאוריות שהיו בפני בית המשפט קמא
31 באותו שלב, ובטרם נתבררו לו נתונים הנוגעים להיקף רכוש האשה והילדים (כפי
32 שפירט בסעיף 10 לפסק הדין). בית המשפט קמא ציין עוד בפסק הדין, כי לאחר מתן
33 החלטתו בעניין המזונות הזמניים ניתן פסק הדין בעמ"ש (מרכז) 50603-01-14 ל' ר' נ.

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1 ד' ר' (6.1.15), (להלן: "פסק הדין בעניין ל' ר'"), אשר לשיטתו, חשיבותו והשלכתו על
2 אופן פסיקת המזונות לקטינים בגילאי 6 עד 15 שנים, הינה רבה ומשמעותית.
3
4 כן אציין, כי עובר למתן פסק הדין, לאחר שהוגשו תצהירי עדות ראשית, ויתרו
5 הצדדים על חקירת המצהירים, מבלי שהדבר יהווה הסכמה לתוכן התצהירים,
6 והודיעו על הסדר דיוני, לפיו יסכמו טענותיהם בעל פה בעניינים העובדתיים
7 והראייתיים בלבד, בעוד שבעניינים המשפטיים יוגשו סיכומים בכתב. כן הוסכם כי
8 ינתן פסק דין, שלא על דרך הפשרה, על יסוד מכלול החומר שבתיק.
9

עיקרי קביעותיו של בית משפט קמא בפסק הדין

10
11
12 **12.** בפתח הדברים יאמר כי פסק הדין כולל ניתוח נרחב, מעמיק ומאלף באשר לחובת מזונות
13 הילדים (יהודים) על פי הדין העברי, על פרשנויותיו השונות.
14

15 **13.** במסגרת פסק הדין התקבלה החלטת בית המשפט קמא בדבר **שינוי התפיסה השיפוטית**
16 **באשר לפרשנות שיש ליתן לדין האישי העברי ולפסיקת מזונות ילדים, בגילאים 6 עד 15,**
17 **כפי שיפורט להלן.**
18

19 בית המשפט קמא עמד על הגישות השונות בפסיקה ובהלכה באשר לאופי והיקף החיוב
20 במזונות בגילאים לעיל, ובהיותו מודע להלכה הפסוקה, קבע:
21

22 **"אלא שהלכה ולמעשה, פסיקת בית המשפט העליון ובעקבותיה**
23 **פסיקות רובן ככולן של הערכאות הנמוכות הייתה כזו שראתה אך**
24 **ורק באב) היהודי (כמי שמחוייב לשאת בצרכים ההכרחיים של ילדיו**
25 **עד גיל 15 שנים ורק מגיל 15 שנים, מדובר לכאורה בחיוב מדין**
26 **צדקה שהוא שווה לאם ולאב. "** (סעיף 30 לפסק הדין).
27

28 בית המשפט קמא סבור כי בכך שינה בית המשפט העליון את הגישה שנקטה בע"א 591/81
29 **פורטוגו נ. פורטוגו**, פ"ד לו (3) (1982) 449, 456 להלן: **"פסק דין פורטוגו"**, שלפיה
30 החיוב במזונות מגיל 6 הוא מדין צדקה.
31

32 מניתוח הפסיקה אליה התייחס בית המשפט קמא בפסק דינו, הוא סיכם כי נכון להיום,
33 כאשר מדובר בתביעות למזונות בין יהודים, ניתן, ראוי ואפשר לחתור ולהגיע לתוצאות

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1 צודקות ושוויוניות בפסיקת מזונות ילדים הן באמצעות פרשנות תכליתית שוויונית של
2 הדין העברי והן באמצעות יישום שוויוני של האמור בו. הגישות שמצא בפסיקה, כפי שהן
3 מותאמות לפרשנות התכליתית של הדין האישי סוכמו (בסעיף 44 לפסק הדין) כך:

4
5 **א.** עד גיל 6, החיוב בצרכים הכרחיים של ילדים הוא לפתחו של האב
6 בלבד, אך קיים שיקול דעת שיפוטי ליושב בדין הפועל בשני
7 מישורים לשם צמצום ההפליה האפריורית בין אבות לאמהות.

8
9 מישור אחד הוא צמצום כפול של מעגל צרכים הכרחיים: ראשית,
10 צמצום מבחינת טיב הצרכים שבית המשפט קובע, כי הם
11 'הכרחיים' ולא ניתן לקיים קטין בלעדיהם (בד"כ – מזון, ביגוד,
12 הנעלה, מדור והחזקתו וחינוך בסיסי). שנית, צמצום מבחינת
13 עלות הצרכים אשר בית המשפט קובע כי הם המינימום
14 שבמינימום ומעבר להם, העלות בגין אותו צורך תיחשב לעלות
15 מדין צדקה.

16
17 מישור שני הוא חיוב בצרכים מדין צדקה של שני ההורים לפי
18 הכנסות פנויות ולאחר שבית המשפט מתחשב בחיוב שהוטל על
19 האב בגין הצרכים ההכרחיים.

20 בקביעת משמורת משותפת, יש להתחשב בצרכים ההכרחיים
21 ומדין צדקה שהאב מספק ממילא לילדים בזמני השעות עמו.

22
23 יש להותיר בצריך עיון אפשרות חיוב האם במזונות הכרחיים
24 של הילדים, מכוח חוק המזונות והאפשרות הפרשנית שהובאה
25 בפסק הדין או ליישמה במקרים חריגים שיוצרים תוצאות
26 מעוותות ובלתי הגיוניות.

27
28 **ב.** מעל גיל 6, החיוב אינו מוחלט עוד כבעבר ואינו מוטל כולו על
29 האב; החיוב נובע מתקנת תש"ד של הרבנות הראשית וככזה
30 הוא חיוב מדין צדקה ולא מעיקרו של הדין (ראה עניין פורטוגז,
31 עניין ל' ר' ופרשנות בתי הדין הרבניים את התקנה).

32
33 **ג.** הן עד גיל 6 והן לאחריו, חבות שני ההורים בצרכים מדין צדקה
34 חייבת להיות זזה מבחינה עקרונית (בכך שונה גישתי מגישת

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1 **בית המשפט המחוזי בעניין ל' ר' שקבע כי החובה לזון מדין**
2 **צדקה היא חובה מוגברת של האב וחובה משנית של האם).**"

3
4 לגישת בית המשפט קמא, כפי שהוצהר בפסק דינו וכפי שיפורט בהמשך, הגיעה העת ליישום
5 עיקרון השוויון במזונות הילדים, מבלי שהדבר יפגע ב"שוויון המהותי", אלא אף יקדם
6 אותו.
7 לפיכך, ולאור הניתוח שערך, נקבע כי:

8
9 **"... ניתן לפרש את הדין האישי מבחינה תכליתית, כך שיתאם את ערכי**
10 **השיטה ובראשם את עקרון השוויון וזאת מתוך לשון הטקסט ובשים לב**
11 **לאופן שבו ההלכה הפסוקה קבעה כי הדבר יעשה. כפועל יוצא, ניתן לקבוע,**
12 **כי החבות של הורים יהודים במזונות ילדיהם מעל גיל 6 הינה חבות**
13 **שוויונית זהה ללא בכורה או משניות למי מההורים. בכך מושג שוויון**
14 **פורמלי." (סעיף 72 לפסק הדין).**

15
16 בית המשפט קמא צעד, כפי שיפורט בהמשך, במתווה פסק הדין בעניין ל.ר. (פסק דינו של
17 כב' השופט צ. וייצמן (מחוזי מרכז), אליו הצטרפו כב' השופטת מ. נד"ב וכב' השופטת ו.
18 פלאוט), אך צעד כבדת דרך נוספת בקובעו, כי נכון וצודק לראות בחבותם של הורים
19 יהודים במזונות ילדיהם מעל גיל 6 חובה עקרונית שווה, שהיקפה ייקבע לפי יחס ההכנסות
20 הפנויות ו/או פוטנציאל ההכנסות ו/או הרכוש, כאשר הדרך והבסיס לחיוב השוויוני הינם
21 מכח דיני הצדקה, כפרשנותם על פי הפסיקה או מכח החלת הוראות ס' 3א(ב) לחוק תיקון
22 דיני משפחה (מזונות), תשי"ט – 1959 (להלן: "חוק המזונות"), ככל שחובת הצדקה תביא
23 לפטור של האם ולאי חיובה במזונות (ראו: ס' 72 – 73 לפסק הדין).

24
25 טרם היישום על המקרה הקונקרטי, התייחס בית המשפט קמא לשני היבטים: **14.**

26 האחד- תביעת הרכוש התלויה ועומדת –

27 בעניין זה נקבע כי אם הרכוש חולק בחלקים שווים בין בני הזוג ולכל הפחות דירת
28 המגורים, יתכן והחיוב יפחת או יתמצה בכך שהאב זן את ילדיו כשהם עמו והאם זנה את
29 הילדים כשהם עמה.
30 שנית, רכוש הילדים-

31 נקבע כי הואיל והוכח כי לכל אחד מהילדים סך של \$150,000 המופקד בחשבונות בנק
32 בארה"ב, שאמורים להיות מיועדים להשכלה גבוהה או להבטחת עתידם, לכאורה ניתן היה
33 לדחות את התביעה למזונות, שכן יכול האב לומר שהוא חב במזונות ילדיו רק אם אין להם

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

- 1 ממה להתפרנס ולכאורה יכולים היו הילדים להתקיים באמצעות הכספים הרשומים על
2 שם. עם זאת, קיימת הבנה והסכמה בין שני ההורים כי מדובר בכספים ששמורים עבור
3 הילדים לטובת הבטחת עתידם ולא מדובר בכספים שאמורים לשמש למחיית הילדים לכן
4 אלה לא הובאו בחשבון בהחלטה האם לחייב את האב בתשלום המזונות.
5
- 6 יישום העקרונות עליהם עמד בית המשפט קמא בפסק דינו אלה על המקרה הנדון הביא את
7 בית המשפט קמא לפסוק בעניינם של הצדדים, כמפורט להלן:
8
- 9 **א)** ראשית, שני הצדדים לא הביאו בפני בית המשפט קמא דיווח מלא על נכסיהם
10 ומקורות הכנסתם. יחד עם זאת, ביחס למערערת נקבע, כי במהלך הדיון הוכח כי
11 פוטנציאל ההשתכרות שלה הוא כ-8,500 ₪ בחודש וכי יכולתה הכלכלית כוללת:
12 4,625 ₪ דמי שימוש 5,000 ₪ תשואה על כספים בחו"ל, 450 ₪ קצבת הילדים,
13 3,000 ₪ בשנה קצבת חינוך מהמל"ל, רכוש נזיל ויהלומים בשווי כ-570,000 \$ ורכב
14 ג"פ.
15
- 16 שונה המצב, ביחס לרכוש האב ויכולותיו, לגביו נקבע כי בפני בית המשפט קמא לא
17 נגלה היקף הונו. מהצהרותיו בבית הדין הרבני, עלה כי האב טוען לרכוש הכולל את
18 בית המגורים, מלוא היהלומים המוערכים על ידו בשווי 2,500,000 דולר ארה"ב,
19 סירה, רכב ועוד.
20 גרסת האב באשר לגובה הכנסותיו נדחתה ובית המשפט קמא לא ראה לנכון
21 לקבלה.
22 צויין, כי על אף שהמשיב אינו עובד מאז שעלו הצדדים ארצה, אין חולק כי
23 המשפחה הוציאה בעבר בממוצע סך של כ-40,000 ₪ לחודש, ואין זה סביר כי הוא
24 מחזיק כמיליון עד 2 מיליון דולר בלבד, וטענה זו גם לא נתמכה במסמכים כלשהם.
25 על אף שמקורותיו הכספיים של האב, נכסיו ורכושו נותרו לוט בערפל, נפסק כי ניתן
26 לקבוע לו יכולת קיום חודשית בסך של 40,000 ₪ לחודש וכך נעשה. (ראו: **סעיפים**
27 **92.2 לפסק הדין**).
28
- 29 בנוסף נקבע בפסק הדין, כי אילו היה נערך הסדר איזון משאבים באופן בו האם הייתה
30 מקבלת מחצית משווי הבית שנרכש תוך כדי הנישואין, ייתכן כי בית המשפט קמא לא היה
31 מחייב את האב כלל בתשלום מזונות לידי האם (ראו: ס' 92.3 לפסק הדין). על רקע האמור,
32 נקבע שיעור המזונות עד לעריכת איזון המשאבים ולאחריו, באופן הבא:
33

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1 א. **עד למועד פירוק השיתוף בפועל** - חויב האב לשלם סך של 4,000 ₪, בתוספת
2 השתתפות במדור בסך של 2700 ₪. בסה"כ חויב האב לשלם סך של 6,700 ₪ בחודש עבור 3
3 הילדים בחלקים שווים, עם הפחתה ב- 2/3 ממזונות כל ילד, כאשר הוא מתגייס לשירות
4 צבאי והפסקת החיוב בתום השירות הצבאי.
5 בנוסף נקבע, כי האב יישא בכל הוצאות החינוך והחוגים של הילדים במישרין למוסד/
6 גורם המספק השירות/ חוג/ טיפול.

7
8 ב. **ממועד פירוק השיתוף** - חויב האב לשלם דמי מזונות בלבד **ללא מדור** בסך כולל של
9 4,000 ₪ בחודש. כן נקבע כי ממועד זה, הצדדים יישאו בחלקים שווים בהוצאות החינוך
10 והבריאות החריגות, כאשר החיוב יעמוד על כנו גם כאשר הבת הגדולה תתגייס לשירות
11 צבאי. (ראו: ס' 95 לפסק הדין על סעיפי המשנה שבו).

עיקרי טענות הצדדים

טענות המערערת

12
13
14
15
16
17
18
19 17. המערערת מבקשת לקבוע כי סכום המזונות, שהיה על בית המשפט לפסוק לטובת
20 הקטינים, צריך היה להיות גבוה באופן משמעותי מן הסכום נפסק. לטענתה, פסיקת מזונות
21 בסך של 4,000 ₪ בחודש, כולל מדור עבור שלושה ילדים, במשמורת משותפת שוויונית,
22 איננה עומדת בקנה אחד עם ממצאיו וקביעותיו של בית המשפט קמא באשר לרמת הצריכה
23 בה חיה המשפחה לפני הפירוד, גובה הכנסות האב ונכסיו.

24
25 לטענתה, התפיסה החדשה המובאת בפסק הדין **חורגת מהדעה הרווחת בפסיקה**, לפיה
26 חובת המזונות היא אבסולוטית עד לגיל 15, שעה שבית המשפט קמא הגביל תקופה זו עד
27 לגיל 6. המערערת מוסיפה וטוענת, כי בית המשפט קמא לא יישם את ההלכות המושרשות,
28 באשר לתקנת הרבנות הראשית בעניין מזונות הילדים (ע"ע 1375/93 **אביטבול נ' אביטבול**
29 (22.7.96), (להלן: "**פסק דין אביטבול**"), וע"א 591/81 **פורטוגו שאזכר לעיל**), והעדיף
30 קונסטרוקציות משפטיות של שוויון, על פני הדין הנהוג. כן נטען, כי אמירותיו של בית
31 המשפט קמא בעניין "שוויוניזציה" בדיני המזונות, אינן אלא הלכה חדשה שטרם יצאה מפי
32 בית המשפט העליון ובכך שגה בית המשפט קמא במישור המשפטי.

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

- 1 עוד לטענת המערערת, הגם שלגישתו של בית משפט קמא החובה האבסולוטית של האב
2 אינה רלבנטית לאור השינויים במבנה החברתי, לא זה התיק למימוש מהפכה זו, הן במישור
3 הרעיוני והן במישור הקונקרטי. לשיטתה, בית המשפט קמא סבר כי בחברה, בה יש שוויון
4 כלכלי בין גברים לנשים, אין הצדקה לחיוב יתר של האב על פני האם במזונות הילדים. דא
5 עקא, שתיק זה מדגים את השגיאה בנייתוחו ה"סוציולוגי", שהרי המשפחה דגן הינה העתק
6 מהמודל הקלאסי בו האב מפרנס את המשפחה ושולט בכספים בעוד שהאם טיפלה בילדים.
7
- 8 לטענת המערערת, בית המשפט קמא סבר כי יש לקבוע את סכום המזונות בהתאם לעקרונ
9 השוויון, ואף הפנה לסעיף 3 א' (ב) לחוק המזונות. ואולם לשיטתה, אף בתיקי מזונות בהם
10 חוק המזונות הוא הדין הרלוונטי, פערי היכולות הכלכליות בין הצדדים יובילו לחלוקת
11 הנטל בצורה "לא שוויונית", ובזאת גם מבלי להפנות לחובת המזונות האבסולוטית, החלה
12 על האב לפי הדין האישי. לטענתה, בית המשפט קמא נקט בתיק זה בגישה "שוויונית" של
13 חצי – חצי, אך התעלם מכך שגם לשיטתו היה צריך להיקבע יחס אחר, שהרי למשיב
14 הכנסות חודשיות בסכום שהוא לכל הפחות 40,000 ₪, וזאת במצב בו הוא כלל אינו עובד
15 ואין דבר המונע ממנו לעבוד ולהגדיל את השתכרותו, בעוד שהיא לא עבדה מאז נישואיה עד
16 להליכי הגירושין ושעה שנקבע כממצא בפסק הדין כי פוטנציאל השתכרותה עומד על סך
17 של 8,500 ₪ בלבד.
18
- 19 לא זו אף זו, לטענתה, המשיב הוא השולט בכספי הצדדים ואף בית המשפט קמא דחה את
20 טענתו כי נכסיו עומדים על כשני מליון דולר בלבד. בעוד המערערת, לטענתה, גילתה את
21 מלוא רכושה, נותר מצב נכסיו של המשיב עלום, שכן הוא לא פירט את מקורותיו הכספיים.
22 לטענתה, בית המשפט קמא לא נכנס לעובי הקורה בכימות היקף נכסי המשיב אותם הוא
23 מסתיר, אך אין צורך בהכשרה חשבונאית כדי להבין כי אדם אשר הפסיק לעבוד בגיל 43
24 וחי ללא חשבון בהוצאות שנתיות של מעל 500,000 ₪ לשנה - אינו חי מריביות עבור סכום
25 של מיליון דולר בלבד.
26
- 27 כן טוענת המערערת כי לגביה נקבע בפסק הדין כי התשואה על ההון עומדת על שיעור של כ-
28 5000 ₪ לחודש (תשואה שלא הובררה עד תום וגם לא הוכחשה (ס' 92.1 לפסק הדין)) אך
29 לגבי האב, סביר להניח כי קיימת תשואה נוספת, מעבר לסך של 40,000 ₪ לחודש שהוציאה
30 המשפחה. לטענתה, הממצא העובדתי שהמשפחה חיה מ- 40,000 ₪ לחודש, שהמשיב
31 העביר לישראל, אינה מעידה כי זוהי כל התשואה על נכסיו ואת מחדלו להביא ראיות לעניין
32 מלוא רכושו ונכסיו - יש לזקוף לחובתו. עוד לטענתה, אף מהתשואה שנקבעה כממצא לגבי
33 כל אחד מהצדדים עולה כי הונו הנזיל של האב עולה על שלה פי 8. כן לטענתה, ההפרש בין

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

- 1 הנכסים הבלתי נזילים של הצדדים ככל הנראה גדול עוד יותר, בהינתן שהאב טוען לבעלות
2 על הבית ששווי כ- 3,500,000 ₪ ולבעלות מלאה על היהלומים, ששוויים כ- \$200,000.
3
- 4 המערערת מוסיפה כי משקיבל בית המשפט קמא את גירסתה לפיה המשפחה נהגה להוציא **.21**
5 לפני הפירוד סך של 40,000 ₪ לחודש במימונו המלא של המשיב, היה עליו לחייב את
6 המשיב בסכום מזונות אשר יאפשר לילדים רמת חיים דומה לזו שהייתה להם עובר להליכי
7 הגירושין ושגה בית המשפט קמא משלא הביא בחשבון פסיקה בנושא ילדי "אב אמיד".
8 בנוסף נטען כי שגה בית המשפט קמא משלא התייחס להוצאות הנוספות שיש לילדים (כגון
9 נסיעותיהם השנתיות לחו"ל) ומשלא קבע יחס לפיו על המשיב לשאת בהוצאות אלה
10 בהתאם ליתרון הכלכלי שיש לו על פניה.
11
- 12 משכך, לטענתה, לאור הפערים בין רכושם והכנסותיהם של הצדדים, שגה בית המשפט **.22**
13 קמא משאימץ את עמדת האב וקבע סכום מזונות בסך של 4,000 ₪ לחודש בלבד וחילק את
14 הוצאות הילדים באופן "שווה". נטען, כי ככל שמטרת בית המשפט קמא הייתה להביא
15 לשוויון מגדרי- הרי שסכום המזונות שנפסק אינו מביא לתוצאה זו.
16
- 17 כן יוצאת המערערת כנגד ההבחנה שערך בית המשפט קמא בין סכום המזונות לפני ביצוע **.23**
18 איזון המשאבים ולאחריו. לטענתה, שגה בית המשפט קמא משלא כתב ב"רחל בתך
19 הקטנה" שמועד ביצוע איזון המשאבים ייכנס לתוקף רק אם וכאשר פירוק השיתוף ואיזון
20 המשאבים יהא ביחס שוויוני.
21
- 22 בנוסף, לטענתה, שגה בית המשפט קמא משקבע כי יש להפחית את סכום המזונות לאחר **.24**
23 חלוקת הרכוש ואיזון המשאבים שכן הסכום שנקבע לפני חלוקת הרכוש הינו נמוך ממילא
24 בהתחשב ברמת החיים של הצדדים.
25
- 26 לסיכום טוענת המערערת, כי עתרה בתביעתה לפסיקת סכום מזונות בסך של 29,695 ₪ וכי **.25**
27 סכום זה הוא המשקף את רמת החיים הגבוהה של הצדדים והוא המתבקש לאור ההלכות
28 התקפות לעניין חיוב במזונות ילדים. לפיכך מתבקש ביטולו של פסק הדין, חיובו של המשיב
29 בסכום הנתבע ולחלופין בסכום אחר המגלם את פערי הצדדים ורמת חייהם הגבוהה של
30 הילדים, תוך ביטול ההפחתה הקבועה בפסק הדין למועד שלאחר ביצוע איזון המשאבים.
31
- 32 כן נטען כנגד הנפסק בפסק הדין ברכיב ההוצאות ההליך. לטענתה, בית משפט קמא ראה **.26**
33 בחומרה רבה שירבוב קבלות בלתי רלבנטיות שהציגה כהוצאות הילדים, אשר הובאו

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1 בטעות ובתום לב מצד ב"כ, והשווה זאת לעובדה שהונו של האב נותר עלום על אף שנקבע
2 כממצא כי בית המשפט קמא לא האמין לו כלל.
3
4 27. יוער, כי המערערת הוסיפה בסיכומיה, כי הבת הבגירה - י. ג. - מתגוררת בקביעות אצל
5 ומבקרת אצל אביה. מדובר בעובדה חדשה, שלא הוכחה, ואשר לא תהווה שיקול בהכרעה
6 בערעור.

7
8 28. עוד יש לומר, כי במעמד הדיון הצהירה באת כוח המערערת כי היא מוכנה לצמצם את
9 הערעור אך ורק לתקופה הראשונה עד לפירוק השיתוף בבית.

טענות המשיב

10
11
12
13 29. המשיב טוען כי בית המשפט קמא דק פורתא בפסיקתו על בסיס התשתית העובדתית
14 שהונחה בפניו, וזאת חרף הפגמים הרבים והמהותיים בתביעת האם למזונות, נסיונותיה
15 להסתיר את עוצם רכושה לצד נסיונותיה "לשתול" חשבוניות וקבלות בדויות להוכחת צרכי
16 הילדים, לכאורה, בעקבותיהן היא נתפסה בקלקלתה, כמפורט בפסק הדין.

17
18 30. ההלכה היא כי בית המשפט של ערעור נמנע, ככלל, מלהתערב בשיעור המזונות שנפסקו
19 בערכאה הדיונית. במקרה זה אין עילה להתערב בקביעותיו של בית המשפט קמא ואין
20 להטיל דופי בפסק הדין ובמצאיו.

21
22 31. המשיב מוסיף וטוען, כי אין אמת בטענת המערערת כי בית המשפט קמא פסק סך של 4,000
23 ₪ מזונות לשלושה ילדים. החיוב על פי פסק הדין מתייחס לשתי תקופות, עובר לפירוק
24 השיתוף ולאחריו. החיוב בגין התקופה הראשונה, שלפני פירוק השיתוף, עומד על סך של
25 6,700 ₪ בצירוף מלוא הוצאות החינוך, החוגים והבריאות של הילדים ובהתעלם
26 מהקצבאות ומענק הלימודים המשולמים לאם על ידי המוסד לביטוח לאומי. יוצא שעד
27 למועד פירוק השיתוף, אשר יכול להמשך זמן רב, תקבל המערערת, סך של 6,700 ₪ בצירוף
28 600 ₪ מהמל"ל ובצירוף 4,700 ₪ דמי שכירות. בנוסף לכל אלה, יוסיף המשיב לשאת אף
29 בכל הוצאות החינוך, רישומי בית הספר, אגרות, חוגים, תשלומים, כחלקו, להוצאות
30 בריאות הילדים. לאחר שיוכרע העניין הרכושי כנפסק, ישלם המשיב בעבור שני ילדיו
31 הקטינים והבת הבגירה סך של 4,000 ₪ לחודש ובנוסף, מחצית הוצאות החינוך והבריאות,
32 כאשר האם - ורק היא - תזכה למענקים וקצבאות המל"ל.

33

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

- 1 המשיב מוסיף וטוען, כי פסיקת בית המשפט קמא מנומקת, נסמכת על התשתית העובדתית
2 שהוצגה על ידי המשיב, מביאה בחשבון את השתכרותה וכושר השתכרותה של האם, את
3 מצבור רכושה וכן את העובדה כי עד להכרעה בסוגיה הרכושית ישלם לה המשיב דמי
4 שימוש ראויים בגין השימוש בבית בסך של למעלה מ-4,700 ₪ לחודש. על סמך האמור,
5 ייחס בית המשפט קמא לאם הכנסות בשיעור של 10,000 ₪ לחודש אף מבלי שתעבוד. עוד
6 טוען המשיב כי הוכח בערכאה הדיונית, שעל שם האם מופקדים מאות אלפי דולרים
7 בארה"ב (שהמשיב טוען כי כספים אלה לא יזקפו לבעלותה), לאם עשרות אלפי דולרים
8 כפנסיה בארה"ב וכי לילדים שמורים כחצי מליון דולר, שנחסכו להבטחת עתידם (אשר
9 האם ואב הסכימו כי כספים אלה ישמרו רק בעבורם). לפיכך לשיטתו, השתכרותה, כושר
10 השתכרותה והונה של האם מעמידים אותה בחזקת "אם אמידה", ששומה עליה להשתתף,
11 במידה שווה, במזונות הילדים המצויים במשמורת משותפת של ההורים.
12
- 13 המשיב מוסיף כי הטענה כי הבת הבגירה שוהה אצל האם בקביעות לא מצאה ביטוי
14 בערכאה דלמטה ושורבבה שלא כדין לערעור.
15
- 16 לשיטתו, המשמורת המשותפת, שאיננה חלק מ"טקטיקה" שמטרתה להשפיע על גובה
17 המזונות, נמשכת כשנתיים והתשלומים החודשיים בהם נושא המשיב בעבור ילדיו מגיעים
18 לסכום העולה לכדי כ- 12,000 ₪ והם אינם מצדיקים הגשת ערעור.
19
- 20 המשיב מוסיף וטוען כי חיוב אב במזונות ילדיו אינו כמידת עושרו, אלא כפי צרכי הילדים
21 וברור כי אין לאם הוצאות עבור הילדים השוהים במחצית מהזמן עם האב בשיעור כולל של
22 כ- 12,000 ₪.
23
- 24 המערער הפנה גם למאמרו של ד"ר יואב מזא"ה, "מזונות ילדים : בין מיתוס למציאות"
25 (העתיד להתפרסם ב- 2016), כתומך בעמדה העקרונית ביחס לחיוב מזונות בגילאים 6 –
26 15, שהוצעה בפסק הדין קמא.
27

דיון והכרעה

המסגרת הנורמטיבית

- 32 37. סעיף 3 לחוק המזונות קובע כדלקמן:

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1 "א) אדם חייב במזונות הילדים הקטינים שלו והילדים הקטינים של
2 בן-זוגו לפי הוראות הדין האישי החל עליו, והוראות חוק זה לא יחולו
3 על מזונות אלה.

4 (ב) אדם שאינו חייב במזונות הילדים הקטינים שלו והילדים
5 הקטינים של בן-זוגו לפי הוראות הדין האישי החל עליו, או שלא חל
6 עליו דין אישי, חייב במזונותיהם, והוראות חוק זה יחולו על מזונות
7 אלה."

8
9 הדין החל בנדון הוא הדין העברי וחובת המשיב במזונות הילדים, מידתה והיקפה יקבעו
10 לאורו. בהתאם לדין העברי, חובת האב במזונות ילדיו נחלקת לשלוש תקופות גיל: ילדים
11 שגילם איננו עולה על 6 שנים, ילדים מגיל 6 עד 15 וילדים שגילם עולה על 15 שנים ועד גיל
12 18 שנים (לגביהם אין מחלוקת כי החיוב במזונות הינו מדין צדקה).

13
14 כמפורט לעיל, פסק דינו של בית המשפט קמא, ברובד העקרוני שלו, עוסק בהיקף ובמהות .38
15 החיוב במזונות עבור ילדים בגילאי 6 עד 15. במסגרת פסק הדין התייחס בית המשפט קמא
16 גם לסוגייה של תחולת חוק המזונות על יהודים, באמצעות סעיף 3(ב) לחוק, אולם גם
17 לשיטתו, פסק דינו איננו נסמך על עמדתו בסוגיה זו, שכן הצדדים לא טענו לתחולת החוק,
18 וממילא, התוצאה אליה הגיע היא זהה, גם מבלי להיזקק לתזה זו. בהתאם לכך, גם בפסק
19 דינו לא נתייחס לשאלה האם ניתן להחיל בנסיבות המפורטות בפסק הדין את סעיף 3(ב)
20 לחוק על חיוב יהודים במזונות.

21
22 קטינים עד גיל 6 ("קטני קטנים") -

23
24 .39 החיוב במזונותיהם של קטני הקטנים הוא חיוב מן הדין, המהווה חיוב עצמאי ואבסולוטי,
25 אותו ניתן לרכך, בנסיבות חריגות (כפי שנקבע על ידי בית המשפט קמא, וראה גם פסק דינו
26 של כב' השופט וייצמן בעניין ל.ר. ופסק דינו של כב' השופט ש. שוחט בעמ"ש (ת"א)
27 1180-05-14 א' א' נ. מ' א (26.3.15) (להלן: "פסק הדין בעניין א' א'"), באמצעות דיני
28 היורש העבריים, על ידי צימצום הגדרת "הצרכים ההכרחיים" או צימצום הגדרת
29 "אמידותו" של האב.
30 אין צורך להרחיב בעניין זה שהוא חורג ממסגרת הדיון כאן.

31
32 קטינים מגיל 6 ועד גיל 15 ("קטנים") -

33

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

- 1 אקדים ואומר כי סקירה נרחבת, מעשירה ומפורטת של המצב המשפטי בסוגית מזונות
2 הילדים בכלל ובסוגית מזונות הקטנים עד גיל 15 על פרשנויותיו השונות של הדין העברי
3 והמחלוקות הניטשות בין הדנים בה, הובאה הן בפרשת ל' ר', הן בפרשת א' א' והן בפסק
4 הדין, עליו נסוב הערעור (ראו: עמ' 13-16 לפסק הדין).
- 5
- 6 מקובל לראות את "תקנת אושא" כמקור חיובו של אב לזון את ילדיו מגיל שש ועד שגדלו
7 והגיעו לגיל מצוות (שלוש עשרה לבן, ושתיים עשרה לבת), כפי שהדברים תוארו בהרחבה
8 בפסקי הדין לעיל. (בעניין זה ראו גם מאמרו של פרופ' מ' שאוה, "מזונות ילדים קטינים
9 במשפט העברי ובמשפט הפוזיטיבי" עיוני משפט ז (תשל"ט-תש"ס) (להלן: "מאמרו של
10 פרופ' שאוה"), בעמ' עמ' 333 ואילך).
- 11
- 12 באשר לילדים מגיל גדלות ועד גיל 15 - מקור החובה הוא בתקנת הרבנות הראשית תש"ד
13 (להלן: "תקנת תש"ד"). לעניין הרקע להתקנת התקנה ראוי להביא מהנאמר במאמרו של
14 פרופ' שאוה, עמ' 336:
- 15
- 16 "עד להתקנת תקנת הרבנות הראשית בשנת תש"ד בנוגע למזונות ילדים עד
17 גיל חמש עשרה, מקור החיוב של אב במזונות ילדיו מגיל שש עד גיל חמש
18 עשרה התבטא כך, שעד "בגרותם" של הילדים (עד שלוש עשרה - לגבי
19 בנים, ועד שתיים עשרה - לגבי בנות) נבע החיוב מתקנת חכמים ("תקנת
20 אושא") ואילו מגיל הבגרות ועד לגיל חמש עשרה - מכח דיני הצדקה. ברם,
21 כפיית החיוב במזונות ילדים מגיל שש ואילך נקבע אך על פי דין הכפייה
22 לצדקה, דהיינו- רק כאשר האב הוא אמיד ואין לילדים ממה להתפרנס.
23 לפני התקנתה של התקנה הנ"ל דחו במקרים מסויימים בתי המשפט
24 האזרחיים בתקופת המנדט תביעות של ילדים מעל גיל שש למזונות
25 מאביהם, משום שלא הבינו משמעות הטענה, "שעל פי דיני ישראל כופין את
26 האב במזונות ילדיו מדין תורת צדקה".
- 27
- 28 בכל הנוגע לטיב החיוב והיקפו ישנה מחלוקת בין הפוסקים. היטיבו לתאר זאת בתי המשפט
29 בפרשת ל' ר' ובעניין א' א' (הגם שמסקנותיהם שונות).
- 30
- 31 כבי' השופט וייצמן, בפסק דין ל' ר' הגיע לכלל מסקנה כי:
- 32

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1 ... מגיל 6 ואילך החובה היא מצד דיני הצדקה המוטלת על האב כחובה
2 עיקרית ו"מוגברת" ועל האם כחובה מישנית, כאשר לצורך קביעת שיעור
3 חבותו של האב אנו בוחנים מכלול שיקולים... " לרבות הכנסותיהם הפנויות
4 של ההורים, עלויות ישירות ועקיפות של המצב שנוצר בעקבות הפירוד,
5 המשמעות הכלכלית של המשמורת על ההורה המשמורן מעבר להוצאות
6 המפורטות בתקציבה/תקציבו החודשי, וחלוקת הנטל באופן שוויוני/יחסי על
7 בסיס שכלול כל האמור.

8
9 על פי הסברו:

10 "בחינה שכזו תביא אותנו לקביעת חלקו של האב במזונות ילדיו באופן
11 זהיר ומדוד. ודוק, אין מדובר, על דרך הכלל, בפטור מלא מחובת
12 המזונות, גם כאשר חלוקת זמני השהייה של הקטינים אצל הוריהם
13 שווה, שהרי כפי שהבהרנו לעיל עדיין הדין העברי רואה את חובתו של
14 האב כקודמת לחובת האם לעניין זה, ואולם הדין העברי מאפשר לנו
15 לשקלל בעת קציבת חיובו של האב גם את שיעור השתכרותה של
16 האם, את אופן חלוקת האחריות ההורית לא רק בהתייחס לשעות
17 השהייה של הקטינים אלא בהתייחס למחויבותו האישית האמיתית
18 של כל אחד מהם לילדיו וכיוצ"ב, בדרך זו יש בכדי לרפא את החששות
19 שהועלו על ידי בתי המשפט שמא מתן פטור מוחלט או הפחתה
20 דרסטית בחוב המזונות המוטל על כתפי האב באופן מוחלט וקבוע יצור
21 עימותים מלאכותיים ומיותרים בין ההורים על סוגית המשמורת וזאת
22 אך ורק על מנת לקנות "הנחה משמעותית" בתשלום המזונות ולא
23 מתוך ראייה אמיתית של צרכי הקטינים" (סעיף 14 לפסק הדין).

24
25 45. קרי, עמדתו של בית המשפט בפרשת ל.ר. הינה כי החיוב לאחר גיל 6 הוא מדין צדקה, אולם
26 קיימת חובה מוגברת על האב בגילאים הנדונים וחובה משנית על האם.

27
28 "דרך זו מאפשרת לבית המשפט גמישות רבה בפסיקת שיעור המזונות
29 בהם יחוב האב ומלאכת הפסיקה תעשה תוך התחשבות בפרקי הזמן
30 בהם שוהים הקטינים אצל כל אחד מהוריהם, הכנסות ההורים, כושר
31 השתכרותם ומצבם הכלכלי תוך שימת דגש על יכולתו הכלכלית של
32 האב, הסך שיוותר בידיו של כל אחד מההורים אחר ניכוי הסך הנדרש

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1 לכלכלתו שלו, שיקלול זמני השהייה של הקטינים עם ההורים, בחינת
2 אחריותו ההורית האמיתית של כל אחד מההורים לענייני הקטינים
3 לבד מעצם חלוקת הזמן הטכנית ועוד. גמישות זו יש בה להביא
4 לפסיקת מזונות ראויה ומאוזנת הן בפן הצר הנוגע לבני הזוג
5 המתדיינים והן בפן הרחב הנוגע לציבור כולו כפי שפרטנו לעיל
6 בהרחבה רבה (סעיף 23 לפסק הדין).

7
8 46. על סמך דברים אלו קיבל בית המשפט שם, ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני
9 משפחה, אשר פטר את האב מתשלום מזונות, בנסיבות של חלוקת אחריות הורית שווה
10 ובהיעדר פערים משמעותיים בין הכנסותיהם ויכולותיהם הכלכליות, וחייבו במחצית
11 עלות ההוצאות ההכרחיות של הקטינים ומחצית עלות חלקם במדור בעת שהם שוהים
12 עם אמם.

13
14 47. יוער, כי פסק הדין בפרשת ל.ר אינו חלוט והוא עתיד לעמוד לבחינתו של בית המשפט העליון
15 במסגרת בקשת רשות ערעור בתיק בע"מ 919/15.

16
17 48. בפרשת א.א, הסכים כב' השופט שוחט כי ההלכה באשר לגילאים של ה"קטנים" איננה חדה
18 וברורה:

19
20 " מאחר שהבסיס המשפטי של החיוב במזונות ילדים שגילם עולה על
21 שש שנים ועד בגרותם (12,13) הוא מתקנת "אושא" המכוונת ל"דיני
22 הצדקה", יש הסוברים שתקנה זו אינה משנה את הבסיס המשפטי
23 של החיוב לספק מזונותיהם של קטינים שגילם עולה על שש שנים
24 וכל תכליתה להעניק תוקף מחייב לחיוב המוסרי לפרנס ילדים
25 בגילאים אלה. בהתאם לפרשנות זו, מאחר שהחיוב בגילאים אלה
26 מבוסס על דיני הצדקה, יש להתחשב במקורות כספיים חלופיים
27 העומדים לרשות הילדים ואף לברר את יכולתה של האם, המחויבת אף
28 היא מדיני צדקה, ולשתף אותה בנטל החיוב גם בצרכים הכרחיים.
29 מנגד, יש הסוברים שתקנת תש"ד יצרה חיוב חדש, עצמאי, מעיקר
30 הדין, של מזונות, לפיו הושווה החיוב של האב במזונות ילדיו
31 ה"קטנים" – שגילם עלה עד 15 – לחיובו במזונות ילדיו "הקטני
32 קטנים" – גם בנוגע לתחולת החיוב והיקפו כך שההתחשבות במקורות

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1 הכנסה העומדים לרשות הילדים וביכולות הכלכליות של האם אין לה
2 מקום בכל הנוגע לחיוב בצרכים ההכרחיים אלא רק באלה שמעבר לכך
3 ומכח דיני צדקה. " (פרשת א' א', עמ' 5-6).

4
5 49. בעקבות סקירה מפורטת של הספרות ההלכתית, פסיקותיהם של בתי הדין הרבניים וכן
6 הספרות המשפטית והלכות בית המשפט העליון, קובע כב' השופט שוחט, כי בעוד בספרות
7 ההלכתית ובפסיקה של בתי הדין הרבניים ובחלק מפסקי הדין של בתי המשפט לענייני
8 משפחה קיימות שתי גישות באשר לפרשנות הנכונה של תקנת תש"ד, הרי פסיקת בית
9 המשפט העליון הינה חדה וברורה:

10
11 "כשם שהאב מחויב במזונות ההכרחיים של ילדיו ה"קטני -קטנים"
12 כך מחויב הוא באלה גם לילדיו "הקטנים" מכח תקנת תש"ד כפי
13 שנתפרשה לה בפסיקה רבת שנים של בית המשפט העליון, בעוד
14 שהחיוב בצרכים שמעבר לכך יחול על האב והאם בשווה מכח דיני
15 הצדקה. חלוקת הנטל, בשל הנטל המוגבר המוטל על האב בדמות
16 הצרכים ההכרחיים, תיעשה בנוגע לילדים בגילאים אלה על דרך
17 האיזון כפי שנקבעה מקדמת דנא בפרשות פורטוגז וגלבר, על פיה יש
18 לאזן בין המשאבים של משקי הבית-האב והאם- תוך הטלת חבות
19 עודפת מסוימת על האב בדמות חיובו בצרכים ההכרחיים על גזירת
20 הצמצום שיש לנקוט לגביהם בכפוף לכלל כי יש להותיר בידו
21 "אמצעים לכיסוי צרכי מחייתו", גם כשהחיוב לצרכים ההכרחיים
22 מוטל עליו, וחלוקת הנטל לצרכים שמעבר לכך - ככל שקיימים בין
23 האב לאם, על פי דיני הצדקה".

24
25 50. לעמדת בית המשפט המחוזי בתל אביב בעניין א' א' דלעיל, ההלכה הפסוקה של בית
26 המשפט העליון, שהיא בלבד המחייבת, היא ברורה והחלטית, ובית המשפט העליון לא ראה
27 לנכון, גם בהזדמנויות שהובאו בפניו, במסגרת בקשות לרשות ערעור, ליתן רשות כזו,
28 ולהתייחס לשינויים באורחות החיים והשלכתם על אופן הפרשנות של החיוב. לפיכך, הובעה
29 ביקורת על ניסיונות לקעקע הלכה פסוקה זו, תוך שבית המשפט קובע שם, כי הלכת
30 פורטוגז איננה תומכת בעמדה שהחיוב מעל גיל 6 הוא מדין צדקה (כפי שסובר בית המשפט
31 קמא בפסק דינו כאן). לכן עמדת בית המשפט העליון, לפי גישה זו - הינה עקבית וברורה,
32 ויש ללכת על פיה וגם אם ראוי לבחון אותה נוכח "שינוי העיתים" ראוי כי בחינה זו תעשה
33 על ידי בית המשפט העליון ולא על ידי ערכאות נמוכות יותר.

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1

2 51. ביקורת דומה הובעה במסגרת פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטת י.
3 וילנר), בעמ"ש 54256-09-14 א' כ' נ. ב' כ' (8 פברואר 2015) (להלן "פסק דין א' כ'"). כב'
4 השופטת וילנר התייחסה למגמת הפרשנות הנדונה באומרה:

5

6 "ערה אני לגישות השונות בפסיקת בתי המשפט לענייני משפחה
7 ובתי המשפט המחוזיים בעניין "מזונות שוויוניים", לפיהן יש והאב
8 יהא פטור כליל מתשלום מזונות לילדיו (מעבר לכיסוי הוצאותיהם
9 בפועל כשהם תחת משמורתו)....
10 ספק רב אם גישות אלה מתיישבות עם הוראות החוק ועם הלכות בית
11 משפט העליון".

12

13 הדברים נאמרו תוך הפניה לפסק דינו של כב' השופט א' רובינשטיין, מן הזמן
14 האחרון, בעניין החובה המוחלטת של האב לזון את ילדיו עד גיל 15, במסגרת
15 בע"מ 8719/13 פלוני נ' פלוני (5.2.14) וכן לפסק הדין שניתן בבע"מ 2561/08
16 פלוני נ' פלונית, (20.7.08).

17

18 והוסיפה:

19

20 "נדמה לי כי עדים אנו לאחרונה לרוח חדשה הנושבת
21 מהערכאות הדיוניות בסוגיית מזונות הקטינים, אשר יכול
22 ותואמת את המשפט המודרני ואת התמורות החברתיות בעת
23 החדשה, וזאת מתוך שאיפה מובנת ליצור "מזונות
24 שוויוניים". עם זאת, נדמה כי רוח זו אינה עולה בקנה אחד
25 עם הלכות בית המשפט העליון ואף מהווה סטייה מהן".

26

27 52. סקירת הספרות המשפטית והפסיקה מלמדת, כפי שנקבע בפרשת א' א', כי העמדה
28 שהובעה שם הינה ברורה ואיננה תומכת בפרשנות שניתנה על ידי בית המשפט קמא. עיון
29 בפסק דין פורטוגו, על כל המפורט בו, מעלה ספק, שמא הדעה כי חל שינוי בגישת הפסיקה
30 המאוחרת יותר בסוגיה הנדונה, הינה נכונה. שהרי כך סוכמו הדברים בפרשת פורטוגו בעמ'
31 : 462

32

32 " בסיכומו של דבר, לגבי ילד בגיל שבין 6 ל-15 (לאחר תקנת הרבנות
33 הראשית, תש"ד) מחייבים את האב בצרכיו ההכרחיים ואת שני

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1 ההורים, מדין צדקה, כשיש בידם האפשרות לכך, כהשלמת
2 מזונותיו." (ההדגשה שלי – א.ה.).

3
4 כך, שדומה כי גם בפסק דין פורטוגו הייתה הדעה כי מדובר בחיוב שאיננו מדין
5 צדקה, אלא ביחס לצרכים שאינם הכרחיים (להרחבה ראה פסק הדין בעניין א' א').

6
7 53. על כל פנים, אין חולק כי הפסיקה שניתנה מאז פסק דין פורטוגו בבית המשפט העליון עוסקת
8 בחיוב לשלם מזונות לילדים בגילאים 6 עד 15 כחיוב מן הדין, החל על האב בכל הנוגע לצרכים
9 ההכרחיים של הילד. ראה לדוגמא – דבריו המפורשים של בית המשפט העליון בע"א 1375/93
10 אביטבול נ' אביטבול (ניתן ביום 22.7.96), מפי כב' הש' צ. א. טל, עמ' 220, שם קבע בית
11 המשפט העליון כדלקמן:

12
13 "טענת המערער, שיש להטיל מחצית הסכומים הללו על האם, מדין
14 צדקה, אינה נכונה. החיוב במזונות ילד בין הגילים שש ועד חמש-
15 עשרה אין מקורו בדיני הצדקה, אלא בתקנת הרבנות הראשית
16 לישראל משנת תש"ד:

17 "כשם שמאז ומעולם עד היום הזה היה כח בית-דין של ישראל יפה
18 לחייב את האב בחיוב משפטי גמור, ולכופו בממונו ובכל הכפיות
19 האפשריות החוקיות לפרנס את בניו ואת בנותיו עד הגיל של שש
20 שנים, כך יהא מעתה ואילך כחם יפה לחייב בחיוב משפטי גמור,
21 ולכופו בממונו ובכל הכפיות האפשריות החוקיות לפרנס את בניו ואת
22 בנותיו עד הגיל של חמש-עשרה שנה" (תקנות הרבנות הראשית
23 לארץ-ישראל מיום כ"א בטבת תש"ד, המובאות בנספח א' בספרו של
24 ב' שרשבסקי, דיני משפחה (ראובן מס, מהדורה 4, תשנ"ג) 448,
25 450[ה]).

26 תקנה זו מהווה מקור עצמאי לחיוב במזונות. וכך גם פורשה התקנה
27 על-ידי בית הדין הרבני הגדול:

28 "...מוטעית היא ההנחה כאילו תקנת הרבנות הנ"ל מבוססת על החיוב
29 המוסרי של צדקה גרידא. לפי האמת אין הדבר כן, אלא התקנה
30 בעצמה יוצרת חובה משפטית עצמאית גמורה, שהיא איננה נובעת
31 מדיני דקה כלל, ואינה מוגבלת איפוא, ע"י ההקף המצומצם של דיני

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1 צדקה ... ואסור לו לאב לנער את חצונו מחובה אבהית זאת ולהטילה על
2 הצבור או על האם" (ערעור 1/15/707 א' נ' ב' [6], בעמ' קנ; וכן נפסק
3 גם בערעור תשי"ט/138 א' נ' ב' [7], בעמ' 307).
4 וראה גם מאמרו המקיף של ד"ר ז' ורהפטיג, "למקורות החובה
5 למזונות ילדים" תחומין (תש"מ) 255. (ההדגשות אינן במקור –
6 א.ה.).

7
8 54. סוגיית הנשיאה השוויונית בנטל המזונות וקיומן של גישות שונות בפסיקה, עלתה אגב
9 אורחא, בפסק הדין שניתן בבע"מ 1356/08 פלוני נ. פלוני (ניתן ביום 26.3.08), כבי השי
10 רובינשטיין, עמ' 2-3, בית המשפט העליון התייחס לשיקולים השונים, אך לא הביע עמדה
11 באשר לצורך לשנות את המצב המשפטי הקיים.

12
13 55. בבע"מ 8719/13 פלוני נ' פלוני (ניתן ביום 5.2.14) נדחתה בקשה למתן רשות ערעור על פסק
14 דינו של בית המשפט המחוזי שדן בערעור על פסק דינו של בית משפט לענייני משפחה,
15 ואשר קבע, בין היתר, כי לפי התשתית הנורמטיבית הקיימת וההלכה הפסוקה, קיימת
16 חובה מוחלטת על האב לתשלום מזונותיהם ההכרחיים של ילדים עד גיל 15, וחלוקת נטל
17 המזונות שמעבר לכך היא על פי "דין צדקה" על האב והאם.

18
19 הטענה לשינוי המתבקש בגישה הפרשנית, על רקע התמורות באורחות החיים, עמדה לנגד
20 עיניו של בית המשפט העליון, אך הוא סבר כי אין זה המקום וההליך שהצדיק בחינתה של
21 גישה שוויונית יותר:

22
23 "אשר לטענה כי יש מקום לנקוט בגישה שוויונית יותר בקביעת דמי
24 המזונות ההכרחיים נוכח התמורות החברתיות, אכן מדובר בסוגיה
25 בעלת משקל, ונזדמן לי להידרש אליה משכבר הימים, בבע"מ 57/08
26 פלוני נ' פלוני [פורסם בנבו] (2008), ובבע"מ 1356/08 פלוני נ' פלוני
27 [פורסם בנבו] (2008), כפי שאיזכר בית המשפט המחוזי, ואוכל להפנות
28 לשם, שכן דעתי עתה כאז, אך אין תיק זה המקום להידרש לכך; כך –
29 כיון שלגופו של עניין נפסקו המזונות כמקובל, והמדובר בפסיקה באשר
30 לצרכים הכרחיים בלבד, תוך התחשבות כאמור." (ההדגשה שלי – א.ה.)

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

56. אך- עדים אנו לרוחות חדשות המנשבות בפסיקת היושבים בדין, בניסיון להתקרב לכיוון של שוויון בנשיאה בעול המזונות, בדומה לרוח העולה מפסק הדין, עליו הוגש הערעור. מגמה זו סוקרה בהרחבה ונותחה בפסק דינו של בית משפט קמא כמצע להכרעתו, בהתבסס, בין היתר, על פרשת ל' ר' ועל הנפסק בבע"מ 5750/03 אוחנה נ' אוחנה (ניתן ביום 8.6.05), עמ' 2-3, מפי כב' הש' פרוקצ'יה:

” בהערכת המזונות שעל אב לשלם לילדיו נוהג בית המשפט לקחת בחשבון את צרכיו של הילד וכן את גובה הכנסתו של אב ויכולתו הכלכלית. במסגרת זו, ממילא נלקחת בחשבון גם יכולתה הכלכלית של האם, וזו משליכה על היקף צרכיו של הילד ועל היקף המזונות שעל האב לשלם (ע”א 591/81 פורטוגז נ’ פורטוגז, פד”י לו(3) 449; ע”א 210/82 גלבר נ’ גלבר, פד”י לח(2) 14; שאוה, הדין האישי בישראל, מהד’ 4, 2001 כרך שני, עמ’ 825-823; ע”א 508/70 נתוביץ נ’ נתוביץ, פד”י כה(1) 603, 609; ע”א 514/89 מורד נ’ מורד, דינים עליון טז, 538). פסיקת מזונות על דרך איזון כולל של הכנסת המשפחה מכל המקורות אינו סותר את הדין האישי, ומתיישב עם תפיסת החוק לתיקון דיני משפחה (מזונות) תשי”ט-1959. פסיקת בית המשפט המחוזי בענייננו הולכת בתלם הפסיקה מבחינה זו, ומיישמת הלכה למעשה דרך זו בהפחיתה בנסיבות ענין זה את שיעור המזונות שעל האב לשלם לבנותיו בשים לב ליכולת הכלכלית שלו, ליכולתה הכלכלית של האשה, ולצרכי הבנות”.

57. על אף האמור, ניתוחו של כב' השופט שוחט בפרשת א' א' בעמ' 9 מקובל עלי ולפיו – לא ניתן לראות בפסק דין אוחנה סמן לשינוי הגישה בבית המשפט העליון או ביטול ההבחנה בין אופן חיוב האב בצרכים ההכרחיים לבין הצרכים האחרים. ראשית, בפסק דין אוחנה דובר בהפחתת המזונות החלים על אב על מנת להותיר בידיו כספים שיסיפקו למחייתו. שנית, בפסיקה מאוחרת יותר, לרבות פסק דין שניתן בבית המשפט העליון ע”י כב' הש' פרוקצ'יה חודשים ספורים לאחר פרשת אוחנה, בע”מ 2433/04 פלוני נ' פלונית (ניתן ביום 2.10.05), עמ' 5, שב בית המשפט העליון ליישום ההלכה הנוהגת, וקובע כדלקמן:

” עקרון הוא כי בהערכת מזונות שעל אב לשלם לילדיו יש לקחת בחשבון את צרכי הילדים, וכן את גובה הכנסת האב ויכולתו הכלכלית. ממילא, נלקחת בחשבון בהקשר זה גם יכולתה הכלכלית של האם שבמשמורתה מוחזקים הילדים (בע”מ 5750/03, אוחנה נ' אוחנה). פסיקת המזונות נעשית על דרך

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1 איזון כולל של הכנסת המשפחה מכל המקורות, תוך התחשבות בכלל
2 היכולות מול הצרכים, וקביעה בהתאם לכך את שיעורם הסביר של
3 המזונות...

4 במסגרת האיזון ההולם בהערכת גובה המזונות שעל אב לשלם לילדיו (מעבר
5 לצרכיו ההכרחיים), יש ליתן משקל ליכולתו הכלכלית ולצרכיו שלו .."
6 (ההדגשה שלי – א.ה.).

7
8 58. כאמור, בית המשפט קמא אימץ בפסק הדין את הפרשנות המובאת בפרשת ל' ר', על ידי
9 כב' השופט צבי ויצמן (ואושר ע"י שופטות ההרכב, כב' השופטות מיכל נד"ב וורדה פלאוט).
10 במסגרת פרשת ל' ר' שונתה התפיסה באשר למזונות ילדים באופן שהדין העברי פורש
11 כמחיל את חובתו של אב לזון את ילדיו מכח הדין עד גיל 6 בלבד. לגבי קטינים מגיל 6 עד
12 גיל 15 נקבע כי המדובר בחובה מדין צדקה החלה על שני ההורים, כאשר חובתו של האב
13 תהא חובה מוגברת וחובת האם תהא משנית לה.

14
15 59. בית המשפט קמא אף הלך כברת דרך נוספת, בהסתייגו מהקביעה בדבר קיומה של חובה
16 מוגברת, המוטלת לפתחו של האב, וזאת על אף שהמצב המשפטי באשר לפרשנות הנוהגת
17 לא נעלם מעיניו. (ראו: סעיף 30 לפסק הדין והאסמכתאות המפורטות שם). למרות האמור,
18 בית משפט קמא סבר כי:

19
20 "הגיעה גם הגיעה השעה ליישום זוהר וזהיר של עיקרון השוויון
21 במזונות הילדים, ללא שהדבר יפגע "בשוויון המהותי" אלא אף
22 יקדם אותו."
23

24 משכך נקבע כי עד גיל 6 חייב האב בצרכים ההכרחיים של ילדיו, תוך הענקת שיקול דעת
25 שיפוטי לערכאות השיפוטיות לשם צמצום אי השוויון בין באמצעות צמצום מעגל הצרכים
26 ההכרחיים (גדרו ושיעורו) ובאמצעות חיוב שני ההורים מדין צדקה בהתאם להכנסותיהם
27 הפנויות ולאחר התחשבות בחובת האב לשאת בצרכים ההכרחיים. וביחס לחיוב מעל גיל 6,
28 נקבע כי אינו מוחלט עוד כבעבר ואינו מוטל כולו על האב, וכי יש לבכר פרשנות של הדין
29 האישי לפיה חבות שני ההורים מדין צדקה היא זהה מבחינה עקרונית. (ראו: ס' 44 + ס' 57
30 לפסק הדין).

31
32 60. פסק דינו של בית המשפט קמא מבוסס על עקרונות ראויים של שוויון והגינות, תוך שמירת על
33 אינטרס והגנת הילדים, כל זאת בראי המצב החברתי והתמורות שחלו בו מבחינת כושר

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

- 1 ההשתכרות של ההורים וחלוקת ההורות במקרה של פרידה. הנושא הוא חשוב ויש ליתן לו את
2 הדעת, על כל היבטיו. יש להניח כי הדבר יעשה בקרוב במסגרת בקשת רשות הערעור בתיק בע"מ
3 919/15 שאוזכרה לעיל, על פסק הדין בעניין ל' ר', אך כל עוד לא שונתה ההלכה, אין לי אלא
4 להצטרף לדעת בתי המשפט, אשר קבעו כי אין זו הדרך לשינויה (ראה: **סעיף 7 לפרשת א' א'**
5 פסק הדין של כב' השופטת וילנר בעמ"ש 54256-09-14 וכן האמור בעמ"ש (מחוזי – מרכז)
6 25027-02-14 **פלוניס נ' פלונית** (ניתן ביום 4.1.15). הדברים יפים בפרט, כאשר בעת האחרונה
7 נזדמן לבית המשפט העליון לדון בסוגיה, והוא בחר שלא להתערב ולשנות את ההלכה הנוהגת.
8
- 9 לא זו אף זו, ספק אם החידוש בפסק הדין של בית המשפט קמא, (על ידי נטל שוויוני במזונות
10 מדין צדקה, ללא נטל מוגבר על האב), תורם לשוויון המהותי. מדובר בסוגיה לא פשוטה, הראויה
11 לדיון מעמיק. (ראה בהקשר זה את האמור בפסק דינן של כב' השופטות נד"ב ופלאוט, בפרשת ל'
12 ר').
13
- 14 עוד ספק בעיני, האם המקרה דנן הוא המקרה הנכון ליישום שוויון זה, שכן על אף שמדובר בבני זוג
15 שכל אחד מהם הוא אמיד, בעל אמצעים וממון, הרי אין המדובר בהורים שמצב נכסיהם ומקורות
16 ההכנסה שלהם, זהים או דומים. לא כל שכן, כאשר טרם נפלה הכרעה בטענות הרכושיות ופירוק
17 השיתוף בבית הדין הרבני, ושעה שבפי הבעל טענות לבעלותו הבלעדית בנכסים שערכם המשמעותי
18 ביותר.
19
- 20 מן הכלל אל הפרט:
21
- 22 ממצאים עובדתיים שנקבעו בפסק הדין לעניין צרכי הילדים
23
- 24 מדור
25
- 26 בפסק הדין נקבע כי הוצאות המדור של הילדים כשהם אצל האם עומדות על סך של 3800 ₪
27 לחודש והוצאות החזקתו עומדות על סך של 1,600 ₪ לחודש. לפיכך, הועמדו הוצאת המדור
28 והחזקתו על סך של 5,400 ₪ ובהתאם מחצית מסכום זה הוא סך של **2,700 ₪**. (ראו: **סעיף 77**
29 **לפסק הדין**).
30
- 31 צוין בפסק הדין כי בהחלטה למזונות זמניים חוייב האב לשלם 2,300 ₪ בגין המדור והחזקתו
32 ובית המשפט לא מצא לנכון להפחית, בשעתו, מהיקף השתתפות האב במדור, הואיל וראה
33 בהוצאות אלו הוצאות שאינן מושפעות באופן מהותי מהסדר המשמורת המשותפת, בעיקר

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1 לאור אי השוויון הכלכלי בין הצדדים נכון לאותה העת. **כן נקבע בפסק הדין כי אי שוויון זה**
2 **מתקיים אף כיום.** (ראו: ס' 79 לפסק הדין).

כלכלה, ביגוד, הנעלה והוצאות נוספות:

6 בפסק הדין נקבע (לאחר שנמתחה ביקורת על התנהלות האם) כי האם לא הוכיחה כי צרכי הילדים .65
7 בהסדר המשמורת המשותפת עולים או נופלים מהאמור בהחלטה למזונות זמניים. כך, נקבע
8 כממצא עובדתי כי צרכי הילדים עומדים על סך של 5,250 ₪ בחודש עבור 3 ילדים בהתאם וכקבוע
9 בהחלטה (ראו: ס' 89 לפסק הדין; סעיף 64 להחלטה). סכום זה חושב בהחלטה למזונות זמניים
10 לאחר הערכת צרכי הילדים כ- 2,500 ₪ בחודש ובהפחתה של 30% בשל ההורות המשותפת – קרי,
11 750 ₪ לחודש עבור כל קטין.

13 מדובר בקביעות עובדתיות, המעוגנות בחומר הראיות שהובא בפני בית המשפט קמא, הן מקובלות
14 עלי ואציע לחברי שלא להתערב בהן, בהעדר עילה לעשות כן.

16 המערערת טוענת כי מעצם העובדה שנתקבלה טענתה כי ההוצאה החודשית של המשפחה עמדה על
17 כ- 40,000 ₪ היה צריך לקבוע כי צרכי הקטינים הם גבוהים יותר, ממה שנקבע. בית המשפט קמא
18 דחה טענה זו ובצדק, בנימוק כי אין אלה צרכי הקטינים הנוכחיים ומכל מקום יש להפחית מן
19 הסכום הנ"ל את הצריכה של ההורים ויתכן שהיא הייתה כפולה ומכופלת מזו של הילדים. אין כל
20 סיבה להניח כי הצריכה המשפחתית התחלקה בין בני המשפחה בצורה שוויונית, כפי שמבקשת
21 המערערת להסיק. בסופו של דבר, היה עליה להוכיח את צרכי הילדים, ונקבע כי לא הוכיחה
22 שצרכיהם עולים על הסכום שהוערך מלכתחילה במסגרת המזונות הזמניים. בקביעה זו אין מקום
23 להתערב.

הכנסות ההורים

27 על יסוד המובא בסעיפים 92 לפסק הדין על סעיפי המשנה שבו, נקבעו הממצאים העובדתיים הבאים .66
28 בקשר להכנסות ההורים:

30 א. יכולותיה הכלכלית של האם הן כמפורט להלן:

32 בית המשפט קמא סיכם בפסק דינו את יכולותיה הכלכליות של האם, כפי הצהרתה,
33 כדלקמן:

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

- 1
2 4,625 ₪ - דמי שימוש (בגין הבית); 5,000 ₪ - תשואה על כספים בחו"ל; 450 ₪ - קצבת
3 ילדים; 3,000 ₪ בשנה - קצבת חינוך מהמל"ל; 8500 ₪ - פוטנציאל השתכרות; כ- 570,000
4 \$- שווי רכוש נזיל ויהלומים; רכב ג'יפ.
5
6 (יש לזכור כי קיימת מחלוקת באשר להיקף הרכוש, ועמדת הבעל הינה כי היהלומים למשל,
7 הם רכוש, כך שקשה לזקוף לאשה את היכולת הכלכלית המלאה, בהתאם לרכוש הנטען).
8
9 יכולתו הכלכלית של האב הינה כמפורט להלן: ב.
10
11 היכולות הכלכליות של האב, בהסתייגות בנוגע לחוסר שיתוף הפעולה שלו בגילוי מלוא
12 היקף נכסיו, כפי העולה מתצהירו הינן כדלקמן:
13
14 וילה בשווי של כ- 3,500,000 ₪ (ללא משכנתא); מכונית מדגם לנקרוזר משנת 2005, סירה
15 משנת 2006, יהלומים להשקעה בשווי 250,000 \$ (בהחזקת האם) וכן מיטלטלין. זאת ועוד,
16 בית המשפט קמא הגיע למסקנה כי מצבו הכלכלי האמיתי של האב וההיקף המלא של
17 רכושו עדיין לא נודעו במלואם וכי הוא אינו מאמין לטענותיו לפיהן הוא מחזיק רק בכ-
18 מליון עד 2 מליון דולר במזומן, ונקבע כי בעניינו של האב רב הנסתר על הגלוי. נוכח האמור,
19 הסתפק בית המשפט קמא בקביעה כי לאב יכולת קיום חודשית בסך של 40,000 ₪.
20
21 על סמך האמור קבע בית המשפט קמא, כי אף אם נאמר שההכנסות הידועות של האם הינן כ-
22 10,000 ₪ בחודש נכון להיום (ללא עבודה), הרי לא נשגה אם נעריך מנגד את "ההכנסות הלא
23 ידועות" של האב בסך של 40,000 ₪ בחודש (בהתאם לרמת הצריכה המוכחת והמתמשכת של
24 המשפחה עד לפרידה ובשים לב לכך שהאב יכול היה לעמוד בה ללא יציאה לעבודה). (ראו: ס'
25 93 לפסק הדין).
26
27 68. כאמור, הוחלט כי עד להכרעה בטענות הרכושיות ולפירוק השיתוף, ישלם האב מזונות ילדיו
28 בשיעור 4,000 ₪ בצירוף הוצאות המדור והחזקתו, 2,700 ₪ ואילו לאחר הפירוק ישולם סכום
29 כולל של 4,000 ₪ כולל מדור.
30
31 69. בטיעוניה בפנינו, מיקדה המערערת את טענתה בתקופה שעד פירוק השיתוף ובהדגשה כי
32 המזונות שלאחר פירוק השיתוף יהיו כנפסק, בהנחה של חלוקה שוויונית.
33

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

70. אני סבורה, כי נוכח המפורט לעיל, ובשים לב לשיקולים שעמדו לנגד עיניו של בית המשפט קמא בעת שפסק את גובה המזונות הזמניים, והואיל ולא חל כל שינוי שיצדיק שינוי בהם (נקבע כי צרכי הילדים אינם עולים על הסכום שנפסק אז, חוסר השיוויון בין ההורים עדין בולט ומשמעותי, והמשמורת המשותפת נמשכת באותה מתכונת), יש להותיר את חיוב המזונות בגובה החיוב אשר נקבע בהחלטה למזונות זמניים. בהתאם לכך, יש לקבוע כי האב יחוב בתשלום דמי מזונות בסך של 5,250 ₪ בגין שלושת הילדים, בתוספת מדור בסך 2,700 ₪ (כולל החזקת המדור). אפרט:
- א. המדובר במשמורת משותפת ובאחריות שוויונית של שני ההורים.
- ב. בחינת הכנסות הצדדים כפי שנקבעה בסעיף 93 לפסק הדין מעלה, כי לאב הכנסות בסכום שהוא לכל הפחות 40,000 ₪ בעוד שלאם הכנסה של כ-10,000 ₪ לחודש. אם לא די בכך, פוטנציאל ההשתכרות של האם הוערך בסך של 8,500 ₪ ושל האב מוערך **במינימום** של 40,000 ש"ח בהיעדר אפשרות לאמוד את פוטנציאל השתכרותו המלא, נוכח הסתרת אינפורמציה מצידו.
- ג. לעניין הרכוש ברור כי האב מחזיק ברכוש רב, רב אצלו הנסתר על הגלוי באופן שלא מאפשר לאמוד את היקף רכושו המלא ו/או ערך נכסיו האמיתי. אם לא די בכך, האב טוען לבעלותו הבלעדית בבית, לבעלותו הבלעדית ביהלומים (הנמצאים לשיטתו בחזקת האשה כהשקעה) ועוד כהנה. כך, מצטיירת לה תמונה לפיה איזון משאבים כולל ושווייני בין הצדדים הינו רחוק מן העין ואף על פי שיטתו של בית משפט קמא – שוויון מהותי אין.
71. במצב דברים זה, סבורה אני כי המתכונת שהותוותה בהחלטה למזונות זמניים ראויה ומאזנת נכונה ובאופן כולל בין מכלול האינטרסים של כל הנוגעים בדבר, תוך שימת דגש על צרכי הילדים. כמו כן, ההפחתה שנערכה מן החיוב הכולל של המזונות, בשיעור של 30% משיעור המזונות (ללא מדור), עולה בקנה אחד עם הפסיקה הנוהגת, בין היתר לנוכח המשמורת המשותפת. ראו לעניין זה: פסק דינה של כב' השי' וילנר בע"מ (מחוזי חיפה) 318/05 פלוני נ' פלונית (ניתן ביום 30.1.06). שם נקבע בעמ' 3-4:
- "הפועל היוצא הינו שכאשר הקטינים נמצאים במשמורת משותפת של שני הוריהם, והאב נושא באופן ישיר בחלק מהוצאות ילדיו הקטינים, על האב לשלם לקטינים במקרה כזה, מזונות מופחתים.**

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1 שיעור ההפחתה במזונות האב במקרים של משמורת משותפת, ייעשה בכל מקרה
2 ונסיבותיו תוך איזון ראוי בין מכלול הגורמים לרבות, גובה הכנסות שני ההורים; רמת
3 החיים לה הורגלו הקטינים; צרכי הקטינים ועוד כהנה וכהנה.

4
5

6
7 ככלל, בשים לב לאמור לעיל, ולמכלול השיקולים הרלבנטיים אותם יש לשקול
8 במקרים אלה, ומבלי לקבוע מסמרות בעניין, נראה לי נכון להעמיד את שיעור
9 ההפחתה במזונות האב במקרים של משמורת משותפת, בכ- 25% מסכום המזונות
10 שהאב היה מחוייב בו, לו היו הקטינים נתונים למשמורתה הבלעדית של האם.

11
12 ראוי להדגיש כי על אף האמור בעניין הפחתת שיעור המזונות במקרים של משמורת
13 משותפת, הרי שהוצאות המדור החלות על האב אינן פוחתות אך בשל העובדה
14 שהקטינים נמצאים במשמורת משותפת. עיקר ההוצאה בגין מדור – שכר דירה
15 וארנונה - אינו תלוי במספר הימים בהם מתגוררים הקטינים בדירת האם. לפיכך,
16 אין להפחית חלק זה של מזונות הקטינים מחלקו של האב, על אף שמדובר במשמורת
17 משותפת. " (ההדגשה שלי – א.ה.)

18
19 ראו תמ"ש (י-ם) 508-09-12 מ.ז. נ' ש.ז. (ניתן ביום 15.4.15) ועמ"ש (חיפה) 54256-09-14 א' כ' נ.
20 ב' כ' (08/02/2015), שם הופחתו המזונות ב- 30%, נוכח המשמורת המשותפת.

21
22 החלטת בית המשפט קמא להפחית 30% מן החיוב הרגיל, בנסיבות העניין כאן, איננה מחייבת
23 התערבות, והיא ניתנה על סמך הנסיבות הספציפיות של המקרה.

24 התוצאה

25
26
27 72. נוכח כל האמור אציע לחבריי לקבל את הערעור באופן חלקי ולחייב את האב במזונות ילדיו
28 כדלקמן:

29
30 א. עד לפירוק השיתוף, סכום המזונות עבור 3 הילדים
31 יעמוד על סך של 5,250 ₪ לחודש, בנוסף ישלם המשיב סך של 2,700 ₪ כהשתתפות במדור
32 ובהחזקתו. בסך הכל ישלם המשיב מזונות (כולל מדור) בסך 7,950 ₪ לחודש.

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

1

2 ב. אין שינוי בקביעה בכל הנוגע לסכום המזונות בהם
3 יישא המשיב לפי פסק הדין לאחר פירוק השיתוף. יחד עם זאת, הואיל וטרם הוכרע נושא
4 פירוק השיתוף ברכוש והיקף הרכוש שיפול בחלקו של כל אחד מן ההורים איננו ידוע, בפרט
5 נוכח היקף המחלוקת, הרי מבלי לקבוע מסמרות, ככל שישתנו הנסיבות באופן מהותי לאחר
6 ועקב פירוק השיתוף, שמורה לצדדים הזכות לפנות לבית המשפט המוסמך בבקשות
7 מתאימות (ראו: בע"מ 8719/13 פלוני נ' פלוני הנ"ל).

8

9 ג. התוצאה היא שהסכום הנקוב בסעיף 95.1 לפסק
10 דינו של בית המשפט קמא יתוקן ויועמד על 7,950 ₪ לחודש, ויתר הוראות סעיף זה
11 תיוותרנה על כנן, כמו גם הוראות סעיפים 95.2, 96, 97, 98.

12

13 ד. בנוסף לאמור לעיל, אני מציעה לחבריי לחייב את המשיב בהוצאות ושכ"ט עו"ד בסכום של
14 10,000 ₪ בתוספת מע"מ כחוק. הסכום ישולם תוך 30 יום מהיום, אחרת ישא סכום זה
15 ריבית והפרשי הצמדה כחוק החל מהיום ועד התשלום המלא בפועל.

16

17

א. ה. ה. א.

אסתר הלמן, שופטת

18

19

20

השופט זיאד הווארי – אב"ד:

מסכים.

זיאד הווארי, שופט
בכיר – אב"ד

21

22

23

24

25

השופט שאהר אטרש:

מסכים.

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 41385-03-15 ש. ג. ואח' נ' מ. ג.

שאהר אטרש, שופט

1 הוחלט אפוא, פה אחד, כאמור לעיל בסעיף 72 (א) עד (ד) לפסק דינה של כב' השופטת אסתר
2 הלמן.
3

4
5 המזכירות תמציא עותק מפסק הדין לב"כ הצדדים.

6
7 ניתן היום, י"א שבט תשע"ו, 21 ינואר 2016, בהעדר הצדדים.
8

שאהר אטרש, שופט

א. הלמן

אסתר הלמן, שופטת

זיאד הווארי, שופט

בכיר - [אב"ד]

9
10
11
12
13 הוקלד על ידי ערין בראנסה
14
15
16